

1 januari Vredesviering 2026

Thema: 'Actieve hoop' *

Een impressie van programma en gesproken teksten

Historische kerk van Groesbeek

'Zaai dromen, oogst toekomst

Waar liefde wordt gezaaid bloeit vrede'

Organisatie: Bahá'í - Groesbeekse kerken - Werkgroep

Vredesinitiatieven - mmv. schrijfgroep Amnesty International

Pianomuziek

Lisette Cillessen

Welkom

Niko Raaphorst

Niko heet iedereen welkom, in het eerste licht van het nieuwe jaar, op een plaats waar geschiedenis en toekomst elkaar begroeten. In het bijzonder wethouder Irma van der Scheur en pianiste Lisette Cillessen worden welkom geheten.

Hij wijst op het thema van dit jaar 'Actieve Hoop' en de vraag voor de werkgroep Vredesviering om het licht en het donker in onze wereld te zien en binnen te laten in het nieuwe jaar.

In de verwachting van 'waar liefde wordt gezaaid, bloeit vrede', kondigt hij het ontsteken van de vredeskaars aan. Laten we maar klein beginnen, door het licht aan te steken en de Taizé-antifoon 'Als alles duister is' te zingen, is zijn uitnodiging.

Aansteken van de Vredeskaars

Ria Hutting steekt de Vredeskaars aan, terwijl het lied 'Als alles duister is' driemaal gezongen wordt.

Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur,
dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.
Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur,
dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.

Inleiding

Wethouder Irma van de Scheur

Irma van de Scheur wijst erop dat vorig jaar het thema voor de 1 januari-viering 'Vrede brengen' was. Ze constateert dat de vrede helaas niet dichterbij is gekomen. Ze noemt Gaza, Oekraïne, Soedan en de vissers in Venezuela, die kans maken om gebombardeerd te worden (noot redactie: niemand kon vermoeden dat twee dagen later Amerika de president van Venezuela en zijn vrouw zou ontvoeren en voor de rechter brengen in New York) .

Aan liegende en schreeuwende politici zijn we bijna gewend geraakt, merkt ze op en mede door sociale media worden er steeds hogere muren gebouwd tussen groepen mensen, gedreven door angst. Angst voor het onbekende en voor elkaar.

Irma vraagt zich af waar het naar toe moet met de wereld. Je zou bijna de moed verliezen. Maar haar pleidooi is dat we ons niet moeten laten verlammen door machteloosheid, maar dat we moeten blijven geloven in liefde en hoop.

Hoop in de zin dat je ergens voor werkt omdat het goed is, niet alleen vanwege de kans van slagen. Het is zinvol om er aan te werken, ongeacht de uitkomst.

Met actieve hoop ontstaat de weg onder je voeten.

En ze noemt enkele bemoedigende voorbeelden in den lande. Van de grootschalige Rode Lijn - demonstraties voor Gaza in Den Haag en Amsterdam (daar 250.000 deelnemers), het record bedrag voor

goede doelen in 2025, tot het kerkasiel in Kampen, dat door vele predikanten en vrijwilligers mogelijk wordt gemaakt.

Maar juist ook kleine acties zijn van grote betekenis. Ze citeert Toon Hermans:

Geef elkander hoop,
dan gaat alles goed.
Geef elkander hoop,
als j'elkaar ontmoet.

Niet met dure woorden,
een rede of een preek,
nee, zo maar bij de slager,
of bij de apotheek.

Op een caféterrasje,
of in de bioscoop.
Al is het nog zo vluchtig,
Geef elkander hoop.

De woorden van Toon Hermans sluiten mooi aan bij het thema van vandaag, merkt ze op. En ze herhaalt: door actieve hoop ontstaat de weg onder je voeten.

In de gemeente Berg en Dal zijn tal van hoopvolle initiatieven. Van de dorpstuin in Kekerdorp, tot verzorgingscirkels in diverse dorpen, tot kinderactiviteiten veilig stellen in Leuth. Er zijn buddies en taalmaatjes voor vluchtelingen, er wordt gekookt door vrijwilligers voor alleenstaande ouderen en mensen met geldzorgen worden geholpen door vrijwilligers. Zonnebloem-vrijwilligers zijn er voor mensen met een beperking.

Het zijn kleinschalige activiteiten, die een groot verschil maken.

Voor Irma van de Scheur is het thema voor 2026: het kleine goede. Daarbij is ze geïnspireerd door psychiater Dirk De Wachter. Het is

een thema waar Thomas Verbogt recentelijk in een column eveneens over schreef in de Gelderlander. Hoe meer steun voor actieve hoop, hoe beter het is, constateert Irma van de Scheur. Hoop doet leven!

Ze wenst de aanwezigen een liefdevol en hoopvol nieuwjaar.

Lied: Song of Peace

Uit “Finlandia” J. Sibelius, Loyd Stone, tekst

Met als eerste zinnen:

This is my song oh God of all nations, A song of peace for land a far and mine.....

Overweging

Pastor Jos van Rooij

Bij het vak stervensbegeleiding lazen Jos van Rooij en zijn medestudenten tijdens hun opleiding het boekje ‘Filosofie van de hoop’. Niet hoop op iets, maar eenvoudig hoop als een onverwoestbare kracht van het hart, een kracht die altijd in stilte gloeit en die wordt gewekt in tijden van nood en lijden.

Jos zijn gevoel zegt hem dat we op dit moment in onze samenleving misschien niet in een stervensfase leven, maar wel in een diepe crisis, in een grote over-gang.

Maar die overgang ziet hij ook als een geboorteproces, het ontwaken van iets nieuws. Met de overtuiging van hem dat we écht betere mensen zijn dan we nu zijn.

En hij herinnert ons aan de geboorte van Jezus en citeert

Titus Brandsma die - in de donkerte van de 2e Wereldoorlog – het zo zei:

‘In ieder mens zitten mogelijkheden, die zij of hij niet in de hand heeft, waar zij of hij zelf geen weet van heeft.

Maar een mens kan zich overgeven en zeggen: “Er leeft iets in mij dat tot volle ontplooiing kan komen” .

Het enige wat we op dit moment kunnen doen volgens Jos is: wachten en de wacht houden – of met de woorden van de dichter Paul Rodenko:

‘Geduld mijn ziel, geduld,
uw nieuwe oogst kiemt nog niet.
De korrel slaapt nog in het verborgen gebied.
Geduld mijn ziel en vertrouwen,
wat de diepe schoot lang bewaart,
zal eens zijn glanzende kracht ontvouwen
als het licht verjaart’.

Voor Jos is onze crisis vooral een geestelijke. We zijn moe. Lam gepraat. Ons hart én ons hoofd kunnen het niet bijhouden. De ontwikkelingen op technisch en maatschappelijk gebied rollen over ons heen: telkens iets nieuws en niets wordt opgelost. En mensen uit alle volkeren, opgejaagd door oorlog en armoede, kloppen aan ons geweten en aan onze deur en wij hebben geen antwoord. Onze leiders op wereldniveau en op landelijk niveau weten ons geen weg te wijzen en we kunnen nauwelijks geloven dat het nog goed komt.

En toch moet er dat luisteren zijn, stil gespitste oren, ‘n open, wachtend hart. En dan laat hij de woorden van dichteres Henriette Roland Holst horen:

‘De zachte krachten zullen zeker winnen
in ’t eind - dit hoor ik als een innig fluistren
in mij: zo ’t zweeg zou alle licht verduistren

alle warmte zou verstarren van binnen.

De machten die de liefde nog omkluisteren
zal zij, allengs voortschrijdend, overwinnen,
dan kan de grote zaligheid beginnen
die w'als onze harten aandachtig luistren,

in alle tederheid ruisen horen
als in kleine schelpen de grote zee.

Liefde is de zin van 't leven der planeten,
en mense' en diere'. Er is niets wat kan storen
't stijgen tot haar. Dit is het zeeke weten:
Naar volmaakte Liefde stijgt alles mee.

Lied: Wek mijn zachtheid weer

De tekst van Huub Oosterhuis wordt driemaal gezongen

Wek mijn zachtheid weer
Geef mij de ogen van een kind
Dat ik zie wat is
En mij toevertrouw
En het licht om-arm

Meditatief moment

Ingeleid door Maarten Hurts

Maarten merkt op dat wat we denken, zeggen en doen het zaad is
dat we zaaien. De vruchten en bloemen kunnen liefde en

broederschap, solidariteit en gerechtigheid zijn. Maar bedenk: we kunnen pas zaaien nadat wij zelf tot bloei zijn gekomen.

Om daarbij stil te staan krijgen de aanwezigen vandaag iets mee. Je kunt helpen het tot bloei te laten komen, en zo jezelf eraan herinneren wat er in je wacht om tot bloei te komen.

Om daarbij te helpen spreekt hij een kort gebed uit:

Ik ben, o mijn God, slechts een klein zaadje dat U in de grond van Uw liefde hebt gezaaid en door de hand van Uw vrijgevigheid hebt doen ontkiemen.

Dit zaadje hunkert daarom in zijn diepste wezen naar het water van Uw barmhartigheid en de levende bron van Uw genade. Zend vanuit de hemel van Uw liefdevolle goedheid datgene neer waardoor het onder Uw schaduw en binnen de

grenzen van Uw hof kan opbloeien.

Ronddelen zakjes met zaad

Ria Hutting en Lenie Bakker-van Ast delen zakjes met zaadjes rond met daarop de tekst: 'Wat wacht er in jou om tot bloei te komen?'

Lied: Komen ooit voeten?

Lied met tekst van Huub Oosterhuis en melodie van Lobe den Herren, te vinden in verschillende liedboeken, met als eerste zin 'Komen ooit voeten gevleugeld mij melden de vrede'

.....

Het kleine meisje hoop

Gedicht van Charles Pégue, gelezen door Margreet Breukelman van de schrijfgroep van Amnesty International:

Het geloof, zegt God, waar ik het meest van hou,
de liefde waar ik het meest van hou, is de hoop.

Geloof, dat verwondert me niet.

Liefde, dat is geen wonder.

Maar wat me verwondert, zegt God, is de hoop,
daar ben ik van ondersteboven.

Ze zien toch wat er in de wereld allemaal omgaat
en ze geloven

dat het morgen allemaal omslaat.

Wat een wonder is er niet voor nodig

dat zij dat kleine hoopje hoop

nooit als overbodig ervaren

maar met voorzichtige gebaren

in hun hand en in hun hart bewaren,

een vlammetje dat keer op keer weer

wankelt en dreigt neer te slaan

maar altijd weer weet op te staan,

en nooit wil doven.

Soms kan ik mijn eigen ogen niet geloven.

Geloof en liefde zijn als vrouwen.

Hoop is een heel klein meisje van niks.

Zij stapt op tussen de twee vrouwen

en iedereen denkt: die vrouwen houden

haar bij de hand,

die wijzen de weg.

Maar daarvan heb ik meer verstand,

zegt God, ik zeg:

het is dat kleine meisje hoop

dat al wat tussen mensen leeft

en al hun heen en weer geloop

licht en richting geeft.
Want het is dat kleine meisje hoop
– je ziet het zwak zijn, bang zijn, beven,
je denkt soms dat het zo onooglijk is –
het is dat kleine meisje hoop
dat de mensen zien laat, zien soms even,
wat in het leven mogelijk is.

Het geloof, zegt God, waar ik het meest van hou,
de liefde waar ik het meest van hou, is de hoop.
Geloof, dat verwondert me niet.
Liefde, dat is geen wonder.
Maar de hoop, dat is bijna niet te geloven.
Ikzelf zegt God, ik ben ervan ondersteboven.

Charles Pégue

vertaling Frans Van Bladel sj

Pelgrimslied

muziek: Francesco Meneghello, tekst: Pierangelo Sequeri,
Nederlandse bewerking: Bas Suijkerbuijk

Eerste zinnen: Vlammen van liefde, hoop die ons doet leven, hoor
ons lied een lofzang uit ons hart.....

Mededelingen

Niko Raaphorst hoopt dat een viering als deze de aanwezigen en
kijkers via de streaming bemoedigt. Het is een moment van delen
met elkaar wat ieder van ons gegeven is en gaande houdt.

De ontmoeting wordt nadien voortgezet in de Serre van de kerk.

Hij bedankt namens de voorbereidingsgroep wethouder Irma van de Scheur, pianiste Lisette Cillessen, de Amnesty - schrijfgroep en de kerkenraad van dit huis van gedenken.

Zegen

Jos van Rooij spreekt de zegen uit.

“Moge Gods zegen met ons meegaan en rusten op ons en alle mensen,

Moge zijn Licht ons beschermen tegen alle duisternis en

Moge zijn Liefde ons dragen

In de Naam van de vader, de Zoon en de heilige Geest".

★

Het thema ‘Actieve hoop’ is onder meer geïnspireerd door het boek ‘Actieve hoop. Hoe de chaos onder ogen zien met onvermoede veerkracht en creativiteit’ (2024). Auteurs: Joanna Macy & Chris Johnstone.

Milinda Uitgevers: Geraardsbergen (België).

MDC, 140126